

**ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії
Університету «Україна»

Петро ТАЛАНЧУК

2025

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для конкурсного відбору вступників

для здобуття освітнього ступеня «магістр»

за спеціальністю D2 „Фінанси, банківська справа та страхування та фондовий
ринок”

на основі освітнього рівня «бакалавр, спеціаліст, магістр»

КИЇВ -2025

Розробники програми:

к.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку
(назва кафедри)

Марія ПШЕНИЧНА
(П.І.Б. викладача)

д.е.н., професор кафедри фінансів та обліку
(назва кафедри)

Світлана ДРОБЯЗКО
(П.І.Б. викладача)

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри **фінансів та обліку**
(назва кафедри)

Протокол № 4 від «27» листопада 2024 року

Директор інституту економіки та менеджменту

Світлана НЕСТЕРЕНКО

Затверджено на засіданні Вченої ради Інституту економіки та менеджменту

Протокол № 2 від «26» грудня 2024 року

Голова предметної
атестаційної комісії:

Світлана НЕСТЕРЕНКО

Члени предметної
комісії:

Марія ПШЕНИЧНА

Світлана ДРОБЯЗКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою фахового вступного випробування є з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок вступників і відповідність їх вимогам кваліфікаційної характеристики. Фахове вступне випробування має комплексний характер з усіх основних профілюючих дисциплін. В процесі підготовки до фахового вступного випробування рекомендується користуватися наведеною у програмі основною літературою та законодавчими актами.

Фахове вступне випробування проводиться у формі письмових відповідей на тести, складених у відповідності до навчальних програм дисциплін за методикою, визначеною кафедрою фінансів та обліку.

Виконання вступниками завдань фахового вступного випробування повинно носити виключно самостійний характер. Використання додаткових джерел (крім передбачених) чи підказок студентами на екзамені забороняється.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

СТРАХОВІ ПОСЛУГИ

Тема 1. Страхові послуги та особливості їх реалізації

Страхові послуги як специфічний товар. Ознаки, які характеризують страхову послугу. Економічна необхідність страхових послуг, що надаються фізичним і юридичним особам та розширення їх асортименту. Служба маркетингу страхової компанії та її функції. Вивчення й формування попиту на страхові послуги. Безпосередній продаж: переваги й недоліки. Продаж через посередників: переваги й недоліки. Права й обов'язки страхових посередників. Вимоги законодавства України до страхових посередників. Роль реклами в реалізації страхових послуг. Види страхової реклами та вимоги до неї. Контроль з боку страхових компаній і держави за реалізацією страхових послуг

Тема 2. Порядок укладання і ведення страхової угоди

Етапи проходження страхової угоди: заява про страхування, андеррайтинг, укладання договору страхування, видача полісів, врегулювання вимог страхувальників щодо відшкодування збитків. Заява про страхування: форми надання, зміст. Андеррайтинг: оцінка ризику, вирішення питання про прийняття об'єкта на страхування, визначення термінів, спеціальних вимог, обсягів і розмірів страхового покриття, франшизи, розрахунок страхової премії. Укладення договору страхування. Страховий поліс, як форма договору страхування. Зміст страхового полісу. Його зв'язок з правилами страхування. Структура страхового полісу. Страховий сертифікат. Врегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків. Дії страхувальника при настанні страхової події. Дії страхувальника щодо розслідування характеру і розмірів збитків. Страховий акт. Виплата відшкодування Система страхового забезпечення. Франшиза .

Тема 3. Страхування життя та пенсій

Необхідність і значення страхового захисту життя та пенсій громадян. Особливості страхування. Розвиток і сучасний стан страхування. Види

страхування життя. Змішане страхування життя. Суб'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Одержувачі страхової суми у випадку смерті страхувальника. Порядок визначення і сплати страхових премій. Організація роботи страхової компанії щодо визначення страхових і викупних сум, порядок їх виплати страхувальнику, спадкоємцям або визначеним для цього особам. Страхування дітей. Страхування до вступу в шлюб. Довічне страхування. Страхування пенсій.

Тема 4. Страхування від нещасних випадків

Необхідність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків. Розвиток і сучасний стан страхування. Форми і види страхування. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків. Державне особисте страхування військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори. Суб'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страхова премія і порядок її сплати. Визначення розміру страхових сум за наслідки нещасних випадків. Одержувачі страхової суми у випадку смерті застрахованого. Відмова у виплаті страхової суми. Державне особисте страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ. Державне особисте страхування працівників митних органів. Особисте страхування від нещасних випадків на транспорті. Інші види обов'язкового страхування від нещасних випадків. Добровільні види страхування від нещасних випадків та умови їх проведення. Індивідуальне страхування громадян від нещасних випадків. Страхування дітей від нещасних випадків. Страхування туристів від нещасних випадків. Інші види добровільного страхування від нещасних випадків.

Тема 5. Медичне страхування

Необхідність, розвиток і сучасний стан медичного страхування. Суб'єкти страхування і відносини між ними. Форми проведення медичного страхування та їх особливості. Обов'язкове медичне страхування. Обов'язкове медичне страхування. Обсяг відповідальності страховика. Страхова сума. Порядок визначення розміру страхових премій і порядок їх сплати. Права і обов'язки сторін страхових відносин. Організація роботи страхової компанії, пов'язана з

настанням відповідальності за фактом страхового випадку. Добровільне медичне страхування. Договір страхування. Обсяг відповідальності страховика. Строк страхування. Страхова сума. Страхова премія. Порядок виплати страхового забезпечення. Медичне страхування громадян, які виїждять за кордон.

Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків

Зміст поняття “підприємницькі ризики” Роль страхування у забезпеченні потреб підприємця в страховому захисті. Форми й види страхування. Страхування від вогню та інших небезпек. Основні умови страхування. Суб’єкти страхування. Обсяг відповідальності страховика. Об’єкти страхування. Строк дії договору. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Оцінка збитку. Страхове відшкодування. Страхування від перерв у виробництві внаслідок знищення або пошкодження застрахованого майна. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції, що виробляється; за забезпечення зайнятості робочих місць; за забруднення навколишнього середовища; страхування працівників від нещасних випадків за рахунок коштів підприємств.

Тема 7. Сільськогосподарське страхування

Економічні завдання страхового захисту в сільському господарстві. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств. Обов’язкове страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Об’єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Характеристика страхових випадків. Страхове забезпечення. Визначення вартості урожаю, обчислення й порядок сплати страхових премій. Організація роботи страхової компанії щодо визначення збитків і страхового відшкодування. Визначення факту й причин загибелі урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Страхове відшкодування. Добровільне страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Страхування сільськогосподарських тварин. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

Тема 8. Страхування технічних ризиків

Необхідність і значення страхування технічних ризиків. Види страхування. Страхування будівельно-монтажних ризиків. Умови страхування. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування, їх оцінка. Обсяг страхової відповідальності. Строк дії договору. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Оцінка збитку. Страхове відшкодування. Страхування машин від поломок. Умови страхування. Страхування електронної техніки. Умови страхування після пускових гарантійних зобов'язань. Умови страхування.

Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків

Необхідність і значення страхування у фінансово-кредитній сфері. Сутність та економічний зміст страхування кредитів. Форми забезпечення кредитів: матеріальна або юридична. Характеристика основних організаційних форм страхування кредитів. Страхування товарних кредитів. Страхування кредитів під інвестиційні засоби. Страхування споживчих кредитів. Страхування матеріальних цінностей, що передаються в заставу. Страхування експортних кредитів. Характеристика окремих видів страхування кредитних ризиків. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. Об'єкт страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Строк страхування. Страховий тариф. Страхова премія. Визначення розміру збитків. Страхове відшкодування. Страхування ризику непогашення кредиту. Страхування банківських гарантій. Сутність та економічний зміст страхування фінансових ризиків. Характеристика окремих видів страхування фінансових ризиків: страхування прибутку (доходу), страхування депозитів, інші умови. Умова страхування.

Тема 10. Автотранспортне страхування

Необхідність і значення страхування автотранспортних ризиків. Поняття автотранспортного страхування, його сутність. Об'єкти страхування. Розвиток системи автотранспортного страхування. Сучасний стан автотранспортного страхування. Страхування автомобілів. Характеристика об'єктів страхування. Варіанти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума, страховий тариф. Фактори, що впливають на розмір страхового тарифу.

Страхова премія. Строк страхування франшиза. Страхове відшкодування. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Форми страхування. Суб'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхове відшкодування. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції. Права і обов'язки членів МТСБ. Міжнародна система “Зелена картка”, її розвиток. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Визначення і порядок відшкодування збитків. Страховий захист громадян від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Форми страхування. Суб'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Строк страхування. Страховий тариф. Страхова премія. Визначення та порядок виплати страхових сум.

Тема 11. Морське страхування

Необхідність і особливості страхування морських ризиків. Суб'єкти страхування. Страхування морських суден. Об'єкти страхування. Класифікація суден за категоріями ризику. Обсяг відповідальності. Варіанти страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Страхування відповідальності власників суден: перед третіми особами, за забруднення державних територіальних вод. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Варіанти страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Страховий захист громадян від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія та порядок її сплати. Визначення та виплата страхових сум. Перспективи розвитку морського страхування в Україні.

Тема 12. Авіаційне страхування

Необхідність та особливості страхування авіаційних ризиків. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування. Авіаційний поліс Ллойда. Страхування повітряних суден. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Строк страхування. Страхове відшкодування. Страхування відповідальності власників повітряних суден. Суб'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Строк страхування. Страхове відшкодування. Страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Строк страхування. Страхова сума.. Страховий тариф. Страхова премія. Страхове відшкодування. Страховий захист громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті. Види страхування й умови їх проведення. Об'єкти страхування. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Визначення та виплата страхових сум.

Тема 13. Страхування майна та відповідальності громадян

Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Суб'єкти і об'єкт обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Страховий випадок. Страхова сума. Страхове відшкодування. Страхування професійної відповідальності: групи ризиків, страховий випадок, страхове відшкодування. Страхування ризику непогашення кредиту: об'єкти страхування, суб'єкти страхування, страхова сума. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту: суб'єкти, суб'єкти страхування. Страхування депозитів: засади здійснення СДС . Екологічне страхування: суб'єкти, функції суб'єктів ринку екологічного страхування, об'єкт страхування. Необхідність і значення страхового захисту майна громадян. Розвиток і сучасний стан страхування особистої власності громадян. Види послуг страхових компаній громадянам – власникам майна. Суб'єкти страхування. Страхування будівель і споруд. Об'єкти страхування. Страхування тварин у господарствах громадян. Страхування домашнього майна. Страхування транспортних засобів. Інші види страхування майна громадян.

ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність та види податків

Економічна суть податків, їх визначення та ознаки. Функції податків та механізм їх реалізації. Види податків та їх класифікаційні відмінності. Податки в системі доходів бюджету держави.

Тема 2 Податкова система та податкова політика

Поняття податкової системи і вимоги до неї. Принципи побудови податкової системи. Податкова політика: поняття податкової політики та її напрями. Фактори, що визначають напрями і характер податкової політики. Принципи податкової політики. Особливості податкової політики в сучасних умовах. Податковий механізм, його суть та основні елементи: механізм обчислення податків, механізм сплати податків, податкові пільги, податковий кредит, податкові санкції. Облік платників податків – фізичних осіб, платників податків-юридичних осіб, облік само зайнятих осіб.

Тема 3. Державна податкова служба України.

Податкова служба України, її організаційна структура та функції, завдання, підпорядкованість, фінансування. Права, обов'язки, відповідальність працівників державної податкової служби. Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Права та обов'язки працівників податкових інспекцій. Відповідальність працівників податкових органів. Податкова міліція: функції, завдання, права та обов'язки працівників.

Тема 4. Податок на додану вартість

Економічна сутність податку на додану вартість, передумови його виникнення та шляхи розвитку в Україні. Платники податку на додану вартість та їх облік. Об'єкт та база оподаткування з ПДВ.

Ставки податку на додану вартість. Сутність нульової ставки. Податковий кредит. Пільги з податку на додану вартість. Відшкодування ПДВ. Порядок і строки сплати податку на додану вартість. Декларування податку на додану вартість, зміст декларації, порядок її складання й подання до податкової інспекції. Відповідальність суб'єктів оподаткування.

Тема 5. Акцизний податок

Платники акцизного податку та об'єкти оподаткування. Групи підакцизних товарів і ставки акцизного податку. Особливості обчислення акцизного податку. Особливості оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Порядок і строки сплати податку. Складання та податкової декларації з акцизного податку. Контроль за сплатою акцизного податку.

Тема 6. Мито

Розвиток мита в світі та його значення в податкових системах. Види мита, їх відмінності та умови застосування. Платники та об'єкт оподаткування митом. Нарахування та справляння мита, порядок сплати. Використання пільг для юридичних і фізичних осіб. Порядок перерахування мита до бюджету.

Тема 7. Податок на прибуток підприємств

Економічна суть оподаткування прибутку підприємств. Платники податку на прибуток, об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів, які є об'єктом оподаткування прибутку підприємств. Склад витрат, які враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування прибутку підприємств. Вплив амортизації на величину оподатковуваного прибутку. Методи нарахування амортизації та їх характеристика.

Особливості встановлення податкових ставок до окремих видів діяльності. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток.

Пільги з податку на прибуток, види пільг, їх спрямування, регулювання та призначення. Умови застосування окремих пільг.

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування, його місце в системі оподаткування населення. Платники податку. Визначення об'єкту оподаткування. Ставки податку на додану вартість. Порядок нарахування, утримання та сплати податку. Податкова соціальна пільга та механізм її застосування.

Податкова знижка платників податку на додану вартість. Декларація про доходи, терміни її подання в податкові органи.

Тема 9. Плата за землю

Суть плати за землю. Платники податку та об'єкт оподаткування. Ставки податку за земельні ділянки сільськогосподарських угідь (незалежно від місцезнаходження). Оподаткування земельних ділянок, наданих на землях лісогосподарського призначення (незалежно від місцезнаходження). Особливості встановлення ставок земельного податку. Пільги щодо сплати податку за землю для фізичних осіб. Пільги щодо сплати податку за землю для юридичних осіб.

Порядок обчислення плати за землю та строки сплати податку. Особливості внесення орендної плати за землю.

Тема 10. Інші загальнодержавні податки і збори

Збір за першу реєстрацію транспортного засобу: платники, об'єкт, ставки та порядок сплати. Строки сплати збору реєстрації транспортних засобів та порядок обчислення.

Екологічний податок: платники, об'єкти, порядок визначення і сплати.

Рентні платежі: рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами., природного газу та аміаку територією України.

Рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобувається в Україні. Плата за користування надрами: платники податку, об'єкт оподаткування.

Тема 11. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого бізнесу

Мета впровадження та значення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, її сутність. Переваги та недоліки зазначеної системи оподаткування. Етапи становлення спрощеної системи в Україні. Єдиний податок: суть та обмеження щодо переходу на спрощену систему оподаткування. Особливості оподаткування єдиним податком юридичних та фізичних осіб.

Тема 12. Місцеві податки та збори

Сутність та особливості місцевого оподаткування в Україні.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: платники податку, об'єкт оподаткування. Ставки податку та механізм їх застосування. Порядок сплати податку.

Збір за місця для паркування транспортних засобів: платники податку, об'єкт, база оподаткування. Порядок сплати.

Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності: платники збору, ставки податку та строки сплати.

Туристичний збір: платники збору, ставки та особливості справляння.

Тема 13. Фіксований сільськогосподарський податок

Сутність фіксованого сільськогосподарського податку: платники податку та об'єкт оподаткування. Порядок нарахування та строки сплати податку.

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва

Капітал підприємства як основа його фінансової діяльності. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Операційна, фінансова та інвестиційна діяльність підприємства. Фінансова діяльність в системі управління фінансами підприємств. Організація фінансової діяльності підприємств.

Форми фінансування суб'єктів підприємництва. Критерії прийняття рішень при фінансуванні. Правила фінансування підприємств. Золоте правило фінансування. Золоте правило балансу. Правила збереження ліквідності. Правило вертикальної структури капіталу. Оптимізація структури капіталу та ефект фінансового лівериджу. Фактор ризику у прийнятті фінансових рішень. Ставка дисконтування як показник рівня ризику вкладень фінансових ресурсів. Проблематика розрахунку ставки дисконтування.

Теорії у сфері фінансової діяльності підприємств. Класична теорія фінансування. Теорема іррелевантності Міллера та Модільяні. Основні положення теорії оптимізації портфеля інвестицій (Г. Марковіц). Модель оцінки капітальних активів (CAPM). Зміст неоінституційної теорії

фінансування. Теорія інформаційної асиметрії та конфлікти інтересів у процесі прийняття фінансових рішень.

Тема 2. Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва різних організаційно-правових форм

Класифікація суб'єктів господарювання за правом власності та організаційно-правовою формою ведення бізнесу. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу. Об'єднання підприємств та їх характеристика. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання без створення юридичної особи (приватний підприємець).

Фінансова діяльність приватних підприємств. Особливості фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю. Особливості фінансової діяльності акціонерних товариств. Особливості фінансової діяльності товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств та командитних товариств. Специфіка фінансової діяльності кооперативів.

Особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями. Фінансова діяльність державних та казенних підприємств. Фінансування спільної діяльності підприємств на основі договорів кооперації. Договори кооперації з нерезидентами.

Тема 3. Формування власного капіталу підприємств

Власний капітал підприємства, його склад та функції. Статутний капітал, його економічний зміст та порядок формування. Додатковий капітал підприємства, джерела його формування та поповнення. Резервний капітал підприємства, його види та джерела формування. Нерозподілений прибуток як складова власного капіталу підприємства. Формування статутного капіталу заново створюваних підприємств різних форм організації бізнесу.

Вартість залучення власного капіталу. Вплив оподаткування на формування власного капіталу підприємства. Корпоративні права, їх номінальна та ринкова вартість. Завдання та джерела збільшення статутного капіталу підприємств. Збільшення статутного капіталу за рахунок власних коштів інвесторів. Збільшення статутного капіталу за рахунок коштів підприємства.

Методи збільшення статутного капіталу акціонерного товариства. Розрахунок емісійного доходу, ажю та дизажію. Переважні права на придбання цінних паперів нової емісії як інструмент за хисту інтересів інвесторів. Розрахунок вартості переважних прав. Встановлення курсу емісії нових акцій. Публічне розміщення акцій на організованому фондовому ринку.

Умови та механізм емісії, розміщення та обслуговування акцій. Фактори, що впливають на ринковий курс акцій. Розміщення корпоративних прав резидентів на закордонних ринках капіталів. Зміст та форми андеррайтингу. Зменшення статутного капіталу підприємства: основні цілі, методи та порядок проведення. Деномінація та конверсія акцій. Порядок викупу та анулювання корпоративних прав підприємства.

Звіт про власний капітал підприємства. Мета складання та порядок узгодження з іншими формами фінансової звітності.

Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства

Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств. Порівняльна характеристика внутрішніх та зовнішніх джерел формування власного капіталу підприємства.

Самофінансування та його роль у формуванні фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. Форми самофінансування.

Поняття тезаврації прибутку підприємства. Нерозподілений прибуток та його економічний зміст. Вплив оподаткування на розподіл та використання прибутку підприємства.

Приховане самофінансування, його сутність та значення. Використання амортизаційних відрахувань для фінансування підприємств. Забезпечення наступних витрат і платежів як внутрішнє джерело фінансування підприємств.

Cash-Flow (чистий грошовий потік) як індикатор фінансування підприємств за рахунок внутрішніх джерел. Методи розрахунку Cash-Flow. Складання звіту про рух грошових коштів.

Тема 5. Дивідендна політика підприємства

Зміст та основні завдання дивідендної політики підприємства. Оптимізація дивідендної політики. Фактори, що визначають дивідендну політику.

Типи дивідендної політики підприємства. Теорії в галузі дивідендної політики. Дивідендна політика та її вплив на структура капіталу. Взаємозв'язок дивідендної політики та самофінансування підприємства.

Порядок нарахування дивідендів. Джерела та форми виплати дивідендів. Методи нарахування дивідендів. Виплата дивідендів акціями. Подрібнення акцій та викуп акціонерним товариством акцій власної емісії як інструменти дивідендної політики. Ефективність дивідендної політики.

Нарахування дивідендів акціонерними товариствами та товариствами з обмеженою відповідальністю. Особливості нарахування дивідендів господарськими товариствами з часткою державної власності в статутному капіталі.

Оподаткування дивідендів. Оподаткування розподіленого та нерозподіленого прибутку та його вплив на дивідендну політику.

Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок позичкового капіталу

Позичковий капітал підприємства, його склад та економічна сутність. Фінансові кредити. Довгострокові та короткострокові банківські кредити. Кредити в іноземній валюті від резидентів та нерезидентів.

Практична діяльність щодо залучення банківських кредитів. Умови та порядок одержання суб'єктами господарювання банківських кредитів. Кредитоспроможність підприємства. Якісні та кількісні критерії кредитоспроможності. Інтегральні методи оцінювання кредитоспроможності підприємств. Забезпечення повернення кредитів. Застава як спосіб кредитного забезпечення. Види застави: рухоме майно, іпотека, застава майнових прав, кредити під заставу векселів та інших цінних паперів. Гарантії та поручительства.

Облігації підприємств, їх види та характеристика. Порядок емісії облігацій. Погашення облігацій підприємств. Варанти та їх роль в залученні

підприємством позичкового капіталу. Ризик процентних ставок та дюрація. Використання комерційних кредитів їх значення та види. Оцінка вартості капіталу, залученого на основі комерційного кредитування.

Факторинг як інструмент кредитування підприємств.

Тема 7. Фінансова діяльність при реорганізації підприємства

Фінансова діяльність підприємств в умовах їх реорганізації. Мета та завдання реорганізації підприємств. Сутність та основні завдання Due Diligence.

Види реорганізації підприємств: загальна характеристика. Загальні передумови реорганізації суб'єктів підприємництва: нормативно-правові, та фінансово-економічні.

Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства: злиття, поглинання, приєднання. Фінансовий механізм укрупнення підприємств. Визначення умов обміну корпоративних при реорганізації: мета, методи, пропорції.

Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємств: поділ, виділення. Фінансовий механізм розукрупнення підприємств.

Перетворення підприємств як форма їх реорганізації. Роль перетворення в оптимізації фінансування підприємства.

Зміст та порядок складання реорганізаційної угоди. Складання передавального та роздільного балансу.

Тема 8. Фінансове інвестування підприємств

Сутність та види фінансових інвестицій підприємств. Цілі та об'єкти фінансового інвестування. Довгострокові фінансові інвестиції. Поточні фінансові вкладення. Фінансові інвестиції в асоційовані, дочірні та спільні підприємства. Вкладення коштів у боргові фінансові інструменти.

Оцінка доцільності фінансових інвестицій. Оцінка доцільності вкладень в інвестиції з фіксованою ставкою доходності. Моделі та методи оцінки вартості фінансових інструментів. Динамічні та статичні методи оцінки. Метод дисконтування грошових потоків. Метод внутрішньої ефективної ставки відсотка.

Оцінка доцільності вкладень у корпоративні права. Використання фундаментального аналізу акцій. Показники, які використовуються в процесі фундаментального аналізу. Технічний аналіз акцій.

Методи оцінки фінансових інвестицій для відображення їх у фінансовій звітності. Справедлива вартість фінансових інвестицій. Застосування методу ефективної ставки відсотка при оцінці фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій в асоційовані й дочірні підприємства за методом участі в капіталі.

Тема 9. Оцінка вартості підприємства

Економічна сутність оцінки вартості підприємства. Необхідність, завдання та принципи оцінки вартості підприємства. Вартість підприємства і вартість капіталу.

Методичні підходи до оцінки вартості підприємства. Методи, засновані на оцінці потенційних грошових потоків (доходів) підприємства: метод дисконтування чистих грошових потоків; метод капіталізації доходу. Ставка дисконту та ставка капіталізації. Майновий (витратний) підхід. Ринковий підхід в оцінці вартості підприємства: співставлення мультиплікаторів та порівняння трансакцій.

Зміст вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємств. Вартісно-орієнтовані показники ефективності діяльності компаній.

Практична роботи з оцінки вартості підприємства. Порядок здійснення оцінки. Звіт про оцінку вартості підприємства.

Тема 10. Фінансова діяльність підприємств у сфері

зовнішньоекономічних відносин

Роль фінансової служби у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Види зовнішньоекономічних операцій підприємства. Використання правил ІНКОТЕРМС при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Ризики, пов'язані зі здійсненням зовнішньоекономічних операцій.

Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Умови здійснення розрахунків за зовнішньоекономічними договорами. Типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Використання

форфейтингу як способу кредитування зовнішньоекономічних операцій. Розподіл виручки від зовнішньоекономічної діяльності в іноземній валюті.

Митне оформлення та оподаткування зовнішньоторговельних операцій. Нарахування та сплата податків та зборів, які сплачуються при митному оформленні вантажів. Фінансова відповідальність суб'єктів підприємництва при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 11. Фінансовий контролінг

Сутність та необхідність фінансового контролінгу на підприємстві. Основні завдання та функції фінансового контролінгу. Контролінг в системі фінансових служб на підприємстві. Концепції побудови фінансового контролінгу. Організація фінансового контролінгу. Фінансовий контролінг та та управлінський облік.

Місце фінансового контролінгу в процесі стратегічного планування та розробки фінансової стратегії. Збалансована система показників в системі управління фінансовою діяльністю підприємства.

Оперативний фінансовий контролінг. Бюджетування та бюджетний контроль в системі оперативного фінансового контролінгу. Традиційне бюджетування та його недоліки. Методи фінансового прогнозування на підприємстві.

Система бюджетів на підприємстві. Основні та додаткові бюджети. Планування прибутків і збитків. Планування ліквідності. Прогноз руху грошових коштів. Планування показників балансу. Бюджетний контроль та аналіз відхилень.

Планування потреби підприємства в капіталі. Зміст та види потреби в капіталі. Потреба в капіталі для фінансування основних засобів та нематеріальних активів. Потреба в капіталі для фінансування оборотних активів. Інформаційне забезпечення та координація в системі функцій контролінгу. Координація цілей, планів та системи забезпечення інформацією.

Внутрішній контроль та консалтинг в управлінні фінансами підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Митний кодекс України від 13.03.2012р. №4495-VI (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-vi>.
4. Про Державний бюджет України на відповідний рік: Закон України (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні: Закон України від 27.03.2014р. №1166-VII (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1166-18>.
6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008р. №514-XI (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
7. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. №2121-III (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
8. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999р. №679-XIV (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
9. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001р. №2346-III (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
10. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму: Закон України від 28.11.2002р. №249-IV (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/249-15>.
11. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012р. №5178-VI (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.
12. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: постанова Правління НБУ від 29.12.2017р. №148 (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>.
13. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996р. №448/96-ВР (із змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>.
14. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001р. №2664-III (із змінами). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
15. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012р.

- №5080-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
16. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006р. №3480-IV (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
17. Про страхування: Закон України від 07.03.1996р. №85/96-ВР (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.
18. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003р. №1058-IV (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
19. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010р. №2464-VI (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.
20. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003р. №1057-IV (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.
21. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001р. №2374-III (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>.
22. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991р. №1560- XII (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
23. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997р. №723/97-ВР (із змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр>.
24. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992р. №2343-XII (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.
25. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993р. №3659-XII (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>.
26. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. №996 – XIV (із змінами) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
28. Баланс (Звіт про фінансовий стан). Форма №1 / Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page>.

- 29.Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Форма №2 / Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page2>.
- 30.Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом). Форма №3 / Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page2>.
- 31.Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом). Форма №3-н / Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page2>.
- 32.Звіт про власний капітал. Форма №4 / Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page3>.
- 33.Перелік додаткових статей фінансової звітності / Додаток 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page5>.
- 34.Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України №433 від 28.03.2013 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>.
- 35.Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Мінфіну №476 від 11.04.2013 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13>.
- 36.Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах: постанова Правління НБУ від 12.11.2003р. №492 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>.
- 37.Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: постанова НБУ від 21.01.2004р. №22 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>.
- 38.Довгань Л.П. Фінанси підприємств: [навч. посіб.] / Л.П. Довгань, М.Д. Бедринець. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
- 39.Курило О.Б. Фінанси підприємств: підручник / О.Б. Курило, Л.П. Бондаренко, О.Й. Вівчар, О.М. Чубка. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 340 с.
- 40.Любенко Н.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н.М. Любенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 264 с.

- 41.Тарасенко І.О. Фінанси підприємств: підручник / І.О. Тарасенко, Н.М. Любенко. – К.: КНУТД, 2015. – 360 с.
- 42.Фінанси підприємств: навч. посіб. / В.І. Аранчій, В.Д.Чумак, Л.В. Бражник. – 2-ге вид., розшир. та допов. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
- 43.Фінанси підприємств : підручник / Н.О. Власова, В.А. Міщенко, Т.В. П'ятак та ін. – Харків: Світ Книг, 2018. – 437 с.
- 44.Фінанси підприємств: підручник / [А.М. Поддєрьогін та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» – 8-е вид., переробл. та допов. – К.: КНЕУ, 2013. – 519 с.
- 45.Бандурка А.М. Гроші і кредит: навч. посіб. / А.М. Бандурка. – К.: Ліра-К, 2015. – 380 с.
- 46.Гроші та кредит: навч. посібник / І.В. Алексєєв, М.К. Бондарчук. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. – 216 с.
- 47.Гроші та кредит: підручник / П.Г. Ільчук, О.О. Коць, І.Ю. Кондрат, Н.Б. Ярошевич. – Львів: Видавець ПП Сорока Т.Б., 2016. – 412 с.
- 48.Гроші та кредит: підручник / за заг.ред. М.І.Савлука. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2011. – 589 с.
49. Коваленко Д.І. Гроші і кредит: теорія і практика / Д.І. Коваленко. – К.: Ліра-К, 2015. – 360 с.
- 50.Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія та практика: навч. посіб. / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 578 с.
- 51.Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. / Н.О. Шпак, Н.Б. Ярошевич, О.Я. Побурко. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. – 416 с.
- 52.Фінанси, гроші та кредит: [навч. посіб.] / [К.Д. Гурова, О.Л. Шелест, І.В. Колупаєва]. – Х.: Світ Книг, 2015. – 672 с.
- 53.Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко; Міністерство освіти і науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с .
- 54.Стойко О.Я. Фінанси: підручник / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.
- 55.Фінанси: навч. посіб. / О.І. Кремень, В.М. Кремень. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 416 с.
- 56.Страховання : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 350 с.
- 57.Страховання: Підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. – К : Каравела, 2019. – 512 с.
- 58.Соціальне страхування. Навчальний посібник// Безугла В.О. 2019, 368с 2. Говорушко Т. А. Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 376 3. Пацурія Н.Правове регулювання у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії і практики. Монографія. – К. : Ліра –К, 2017. – 256 4. Страховання : підручник. Горбач Л.М., Кадебська Е.В.–К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 544 с
- 59.Фінанси: навч. посіб.: в 2-х частинах / [В.Г. Баранова, І.С. Волохова, В.П. Хомутенко та ін.] за заг. ред. В.Г. – Одеса: Атлант, 2015. – Ч. 1. – 344 с.; Ч. 2. – 309 с.
- 60.Фінанси: навч. посіб. [Електронний ресурс] / І.В. Журавльова, О.В.

- Гаврильченко, О.П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І.В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
- 61.Фінанси: навч. посіб.: експрес курс / [Волохова І.С., Шикіна Н.А., Волкова О.Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І.С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
- 62.Фінанси: [підручник] / [І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.]; за ред. докт. екон. наук І.О. Лютого. – К.: Вид-во Ліра-К, 2017. – 728 с.
- 63.Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): підруч. для студентів ВНЗ / В.О. Онищенко [та ін.]; [за ред. В.О. Онищенка]; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кодратюка. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 599 с.
- 64.Ярошевич Н.Б. Фінанси: навч. посіб./ Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар. – Львів: Видавництво «Простір – М», 2018. – 298 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ ВСТУПНИКА

Варіант містить 25 тестів. Оцінювання результатів здійснюється за наступною шкалою.

Кількість правильних відповідей	Оцінка
0-12	0-100
13-17	101-120
18-22	121-160
23-25	161-200